

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Mall för ansökan om tillstånd att utfärda
yrkesexamen

Lärosäte: Karlstads universitet
Examen: Tandhygienistexamen 180hp

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	Sidan
Bedömningsområde: Förutsättningar	3
Yrkesexamen	3
Utbildningens omfattning och innehåll	4
Utbildningens omfattning i relation till vetenskaplig grund	10
Verksamhetsförlagd utbildning	11
Internationalisering	11
Personal	12
Utbildningsmiljön	16
Resurser	18
Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat	20
Styrdokument	20
Säkring av examensmål	22
Jämställdhet	23
Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan	25
Bedömningsområde: Studentperspektiv	26

BILAGOR

Bilaga 1a-b	Utbildningsplan och programmets studiegång
Bilaga 2	Avtal Akademisk folktandvårdsklinik
Bilaga 3a-h	Avtal verksamhetsförlagd utbildning
Bilaga 4	Målmatris
Bilaga 5a-t	Kursplaner och litteraturlistor
Bilaga 6	Lärartabell
Bilaga 7	Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet
Bilaga 8	Kvalitetsarbete för utbildning på grund- och avancerad nivå
Bilaga 9a-b	Policy för studentinflytande för Karlstads universitet
Bilaga 10	Språkpolicy för Karlstads universitet
Bilaga 11	Samverkansavtal klinisk forskning Karlstads universitet och Region Värmland

Bedömningsområde: Förutsättningar

Yrkesexamen

Bedömningsgrunder:

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas. Inriktningar som utexaminerade studenter ska få).

Karlstads universitet ansöker härmed om tillstånd att utfärda tandhygienistexamen 180hp enligt ny examensordning (SFS 2018:1135).

Tandhygienistutbildning har funnits i Värmland sedan slutet av 1970-talet, från början i Landstinget i Värmlands regi. Utbildningen har successivt utvecklats för att uppfylla nationella examensmål samt studenters och arbetsgivares krav. Karlstads universitet var 2001 bland de första lärosätena i landet som erbjöd studenter möjlighet till en treårig tandhygienistutbildning med ett distansupplägg. I programmet ingick obligatoriska kurser för yrkesexamen och ytterligare kurser samt ett självständigt arbete omfattande 15hp för de studenter som önskade kandidatexamen. Från år 2009 genomfördes programmet som en sammanhållen utbildning 120/180hp med möjlighet att ta ut yrkesexamen efter 120hp. Utbildningen har bedrivits i nära samverkan med Folk tandvården Värmland, men också i samverkan med många andra landsting och regioner i landet. Distansupplägget, med ett begränsat antal utbildningsveckor på campus, var mycket eftertraktat och söktrycket högt. Utbildningen var uppskattad nationellt, av såväl studenter som arbetsgivare inom tandvården, och bidrog till att rikstäckande delvis tillgodose tandvårdens behov av tandhygienister. Efter rektorsbeslut 2014 har utbildningen varit under avveckling och programmets sista studenter examinerades våren 2018. Under 2018 har tandvården inom flera regioner i Mellansverige framfört starka önskemål om att tandhygienistutbildningen, ur såväl ett nationellt som regionalt behov, behöver återinföras vid universitet. Med utgångspunkt i detta genomfördes en utredning vid Karlstads universitet våren 2018 (Dnr C 2018/471), som resulterade i att Karlstads universitet med denna ansökan avser återuppta utbildningen till tandhygienist.

Birgitta Haglund, tandvårdschef, Folk tandvården Värmland en del av Region Värmland.

"Det finns idag alldeles för få utbildningsplatser för tandhygienister i Sverige, och i Mellansverige saknas utbildningen helt. Detta innebär stora svårigheter att försörja tandvården med den enda yrkeskompetens som i sin utbildning har ett förebyggande synsätt och vars åtgärder särskilt lyfts fram i Socialstyrelsens nationella riktlinjer för tandvård. I takt med att tandvården i allt större grad ger förebyggande och sjukdomsbehandlande vård till alla åldersgrupper, från information till den gravida kvinnan till den äldre medborgaren på ett äldreboende har svensk tandvård, och framförallt hela den svenska befolkningen, ett stort framtida behov av tandhygienister. I prognosen "Var finns jobben – bedömning till första halvåret 2018" spår Arbetsförmedlingen en fortsatt brist på tandhygienister med ett bristindex på 4,35 på en femgradig skala, där 1 står för ett överskott på arbetskraft och 5 betyder allvarlig brist. En tandhygienistutbildning vid Karlstads universitet skulle starkt bidra till en fortsatt god munhälsa hos befolkningen."

Rapporter som styrker detta är; "Här finns jobben" (Sveriges Akademikers centralorganisation SACO), "Var finns jobben?" (Arbetsförmedlingens rapport 2018) och "Bedömning av tillgång

och efterfrågan på personal inom Hälso- och sjukvård och Tandvård” (Socialstyrelsens rapport 2018) som tillsammans visar att det finns en stor nationell brist på tandhygienister.

Vid Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (HNT), Institutionen för hälsovetenskaper har en utbildningsplan och programmets studiegång utarbetats i kollegial samverkan, samt med studentrepresentant från studentkåren och en alumn (bilaga 1a och 1b). Den planerade utbildningen kommer huvudsakligen att ges med ett distansupplägg för att i hög grad bidra till kompetensförsörjning regionalt och nationellt. Klinisk utbildning är en viktig del i utbildningen och avtal finns mellan Karlstads universitet och Folktandvården Värmland om ett samarbete beträffande utbildningsklinik vid Akademisk folktandvårdsklinik (AFK) (bilaga 2). AFK utgör en del av tandklinikens Kronoparken, beläget vid campusområdet Karlstads universitet, där utbildningsklinikens även tidigare varit samlokaliserad med Folktandvården Kronoparken. Vid AFK skapas en miljö där utbildning för studenter, kompetensutveckling för medarbetare och forskning är en naturlig del av tandklinikens dagliga verksamhet. Ett av syftena med AFK är att tillgodose att studenterna under utbildningen kan möta och behandla patienter med olika vårdbehov. Avtal finns även med åtta regioner i Mellansverige avseende verksamhetsförlagd utbildning (VFU) (bilaga 3a-h). Starten av programmet planeras till höstterminen 2020 med antagning av 36 studenter. Därefter planeras för en successiv utökning till 50 nybörjarplatser. Antagning till programmet kommer att ske en gång per år vilket innebär 150 helårsstudenter (HST) vid fullt utbyggt program.

Utbildningens omfattning och innehåll

De viktigaste utgångspunkterna vid utformningen av den planerade utbildningen har varit progression i teori och praktik, anknytning till forskning, utveckling av ett vetenskapligt förhållningssätt, och en helhetssyn på människan utifrån vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter och med beaktande av mänskliga rättigheter. På så sätt ska utbildningen ge studenterna förutsättningar att möta förändringar i yrket och i samhället.

Innehållet i utbildningen och huvudområdet Oral hälsa vid Karlstads universitet har sin utgångspunkt i definitionen att ”Oral hälsa är en del av den allmänna hälsan och bidrar till fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande med upplevda och fullgoda orala funktioner satta i relation till individens förutsättningar, samt frånvaro av orala sjukdomar” (Konsensuskonferens Hugoson, Koch, Johansson 2003). Vidare har hänsyn tagits till Socialstyrelsens kompetensbeskrivning för legitimerade tandhygienister (2005) som anger att ”Munhälsovetenskap/Oral hälsovetenskap har en flervetenskaplig inriktning och bildar en helhet med kunskaper från naturvetenskapliga, främst odontologi och medicin, samt samhälls- och beteendevetenskapliga områden”. Dessutom anges i kompetensbeskrivningen att yrkesområdet innefattar kunskaper och färdigheter i att bedriva hälsofrämjande, sjukdomsförebyggande och sjukdomsbehandlande insatser relaterat till oral hälsa utifrån ett livslångt perspektiv på individ, grupp- och populationsnivå.

Inom huvudområdet har progression uppnåtts genom att teori och praktik integrerats genom hela utbildningen, och med ökande krav och komplexitet i både de teoretiska och de kliniska kurserna. Utbildningens progression illustreras i detalj i målmatrisen (bilaga 4). I målmatrisen anges när kursmål initieras (I), när de undervisas och examineras (U) samt används/tillämpas (A). Progression i klinisk förmåga innebär att studenterna under första terminen auskulterar inom VFU, för att under termin två omsätta teoretiska kunskaper i praktiskt handlande först

på fantomdocka vid laboratoriet och därefter på "friska" patienter vid utbildningskliniken AFK. Under termin tre och fyra vidareutvecklas den kliniska träningen på patienter i olika åldrar med varierande grad av oral sjukdomsutveckling och behandlingsbehov, dels vid utbildningskliniken AFK, dels under VFU. Själständighet i patientarbetet utvecklas succesivt termin fem och sex vid utbildningskliniken AFK och under VFU. Teoretisk progression sker genom ökad grad av komplexitet och utifrån ett tvärvetenskapligt perspektiv för bredd och djup i huvudområdet oral hälsa och samtidigt sker en successiv utveckling av den vetenskapliga förmågan. Detta sker genom att studenten granskar vetenskapliga publikationer, genomför litteratursökning och tillägnar sig successivt fördjupade kunskaper i huvudområdet oral hälsa, vetenskaplig metod och ett vetenskapligt förhållningssätt. Sista terminen i utbildningen genomför studenten en skriftlig rapport om ett hälsofrämjande arbete för oral hälsa i ett samhällsperspektiv med visad förmåga till självständighet i planering, implementering, kritisk och etisk reflektion. Under termin sex ingår också ett självständigt examensarbete i Oral hälsa (15hp).

Av utbildningsprogrammets totala 180hp ingår grundläggande kunskaper inom medicin/odontologi (37.5hp) samt huvudområdet Oral hälsa 142.5hp där även kunskaper inom samhälls- och beteendevetenskap ingår. Kurser med klinisk tillämpning vid utbildningskliniken AFK och VFU omfattar 46,5hp (tabell 1). Kursernas upplägg och formulerade kursmål framgår av de preliminära kursplanerna (bilaga 5a-t).

Tabell 1. Programöversikt

Termin		Hp	Metod och utbildningskliniken AFK, veckor (v) Metod (preklinik) Patientverksamhet	VFU, veckor (v) Patientverksamhet Auskultation Promotionsarbete Uppsökande verksamhet
1	Oral hälsa – introduktion*	7.5		1 dag auskultation
1	Allmän och odontologisk anatomi och fysiologi	8.0		
1	Mikrobiologi	7.5		1v. auskultation
1	Allmänhälsa och oral hälsa	4.5		
1	Vetenskapsteori och metod I*	2.5		
2	Vetenskapsteori och metod II*	5.0		
2	Prekliniska studier	7.5	5v. metod	
2	Oral hälsa - psykologi och hälsokommunikation*	10		
2	Oral hälsa - grundläggande kliniska studier*	7.5	5v. patientverksamhet	
3	Folkhälsa och oral hälsopromotion*	7.5		
3	Oral hälsa - teori och kliniska studier*	22.5	2v. metod + 3v. patient	
4	Oral hälsa - barn*	10		2v. patient, auskultation
4	Oral hälsa - ungdomar och unga vuxna*	10		1v. patient, promotionsarbete
4	Oral hälsa - samtalsmetodik, hälsorelaterade beteenden*	10		
5	Oral hälsa - kliniska studier I*	15	4v. patient	4v. patient (8 veckor halvfart)
5	Oral hälsa - vetenskaplig metod III*	7.5		
5	Oral hälsa – äldre*	7.5		1 dag uppsökande verksamhet
6	Examensarbete i oral hälsa*	15		
6	Oral hälsa i ett samhällsperspektiv*	7.5		
6	Oral hälsa - kliniska studier II*	7.5		4v. patient, auskultation
		180	19 veckor helfart	12 veckor helfart

*ingår i huvudområdet oral hälsa. I kursen Oral hälsa – teori och kliniska studier ingår 12.5hp i huvudområdet.

Preliminära kursplaner och målmatris för utbildningen har utarbetats kollegialt och i samarbete med representant för studentkåren och en alumn samt med stöd av fakultetskansliet. Kursplanernas måluppfyllelse i förhållande till nationella mål för utbildningen samt lokala mål framgår av målmatris (bilaga 4). Nedan presenteras utbildningens innehåll och upplägg.

Utbildningens första termin inleds med studier om tandhygienistprofessionen och auskultation en dag i verksamheten för intervju med verksam tandhygienist om yrket, samt studier i huvudområdet oral hälsa. Grundläggande teoretiska kunskaper inhämtas om yrkets vetenskapliga, etiska och humanistiska grund. Begrepp som hälsa, välbefinnande, helhetssyn, jämställdhet och hållbar utveckling ingår. Helhetssyn på människan med beaktande av kultur, jämställdhet och mänskliga rättigheter samt hållbar utveckling i relation till tandhygienistprofessionen studeras. Inom medicin och odontologi studeras människokroppens anatomi och fysiologi samt mikrobiologi, immunologi, etiologi, patogenes och grundläggande metoder för diagnostik av karies och parodontit. Under en veckas auskultation i VFU inhämtas kunskap om tandhygienistens och tandvårdens verksamhet, dentala material, utrustning och vårdhygien samt tillämpning av ett etiskt förhållningssätt. Därutöver studeras lagar och förordningar som reglerar verksamheten samt anamnestiska data som har betydelse för oral hälsa och tandhygienistens genomförande av oral undersökning, förebyggande åtgärder och sjukdomsbehandling (bilaga 5a-e).

Andra terminen inleds med studier i lagar och förordningar och prekliniska övningar vid utbildningskliniken AFK med tillämpning av orala undersökningsmetoder, sjukdomsförebyggande behandling och ett ergonomiskt arbetssätt. Vetenskapliga teorier och metoder inom området oral hälsa introduceras och tillämpningen av validitet och reliabilitet för orala index vid orala undersökningsmetoder av karies och parodontit. Studenten tillägnar sig kunskap om utvecklingspsykologiska teorier och interkulturella faktorer kopplat till människors beteende samt hälsokommunikation. Sist i terminen har studenten kliniska studier vid utbildningskliniken AFK där grundläggande metoder tillämpas avseende diagnostik, kommunikation och behandling bland friska patienter eller med begynnande sjukdomsutveckling. Tillämpning av ett empatiskt och etiskt förhållningssätt i vårdsituationen introduceras i förhållande till genus, interkultur och jämställdhet (bilaga 5f-i).

Under tredje terminen studeras bestämningsfaktorer för oral hälsa, livsstilsvanor och utbredningen av de vanligaste orala sjukdomarna nationellt och internationellt, och med beaktande av mänskliga rättigheter. Kunskap om allmänhälsans betydelse för oral hälsa och den orala hälsans betydelse för allmänhälsan ingår. Externa och interna riskfaktors betydelse för tandsjukdomarna karies, parodontit och dental erosion studeras. Dessutom studeras bettfysiologi och oral medicin. Vidare studeras våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor, tecken på våldsutsatthet och skador av våld som kan förekomma inom huvud- och halsområdet. Farmakologi och receptförskrivning ingår och läses framför allt under denna termin i utbildningen. Inhämtade teoretiska kunskaper tillämpas kliniskt vid utbildningskliniken AFK genom oral undersökning, metoder för diagnostik och behandling samt hälsokommunikation med patienter som har sjukdomsutveckling inom området oral hälsa. Utredning, åtgärdsbedömning och sjukdomsbehandling sker utifrån etiska och samhällseliga aspekter och i enlighet med vetenskaplig evidens enligt nationella riktlinjer. Områden för förbättringsarbete av den kliniska verksamheten vid utbildningskliniken AFK identifieras och presenteras i ett seminarium tillsammans med medarbetare vid AFK utifrån principerna för hållbar utveckling (bilaga 5j-k).

Under fjärde terminen studeras oral hälsa bland barn, ungdomar och unga vuxna samt genus och kulturella aspekter som påverkande faktorer till hälsoattityder och hälsobeteende. Kunskap om etiska aspekter utifrån mänskliga rättigheter, barnkonventionen och våld i nära

relationer, samt anmälningsplikt om barn som far illa inhämtas. Samtalsmetodik med barn, föräldrar, ungdomar och unga vuxna i tandvårdsituationen samt strategier för bemötande av barnpatienter med avvikelser i utvecklingsprocessen, funktionsvariationer och grunderna till tandvårdsrädsla ingår. Oral undersökning och behandling av ovanstående patientgrupper sker under VFU och studenten auskulterar en dag vid ortodontiavdelning och en dag vid pedodontiavdelning inom specialisttandvården. Vidare ingår kunskaper i hälsofrämjande arbete genom att studenten planerar, utvecklar, sammanställer och genomför ett promotionsarbete bland barn, ungdomar och unga vuxna för att främja oral hälsa på gruppnivå. Därutöver studeras teorier och modeller för hälsorelaterade beteenden som munhygienvanor, kost, nutrition och tobaksbruk vid oral sjukdom och allmänna sjukdomstillstånd samt motivationshöjande samtalsmetodik för beteendeförändring. Tobaksbrukets förekomst beskrivs nationellt och internationellt samt behandlas ur ett etiskt och samhällligt perspektiv för hållbar utveckling av oral hälsa i ett samhällsperspektiv (bilaga 5l-n).

Under femte terminen ingår fördjupade kunskaper i vetenskaplig metod och studenten skriver en projektplan; introduktion, syfte, material och metod samt tidsplan som underlag för kommande examensarbete i termin sex. Dessutom studeras individens åldrande i ett biologiskt, psykologiskt och socialt perspektiv samt sjukdomstillstånd och läkemedelsgrupper bland äldre och dess inverkan på den orala hälsan. Vidare studeras vårdetiska principer bland äldre, planering av uppsökande verksamhet i samarbete med anhöriga och vårdpersonal samt våld mot äldre. Det kliniska patientarbetet självvärderas och utvecklas fortlöpande genom att studenten självständigt utför orala undersökningar och behandlingar av patienter i alla ålderskategorier vid utbildningskliniken AFK och under VFU. Förmåga till helhetssyn på människan och beaktande av mänskliga rättigheter visas vid utvärdering, utredning, analys och planering av åtgärder för prevention och behandling, utifrån relevant vetenskaplig evidens samt hänsyn till etiska och samhällliga aspekter. Därmed utvecklas självständighet och yrkesidentitet som tandhygienist. Detta sker vid utbildningskliniken AFK och under VFU (bilaga 5o-q).

Under sjätte terminen tillägnar sig studenten fördjupade kunskaper om förhållanden i samhället som påverkar den orala hälsan på grupp- och populationsnivå såväl nationellt som internationellt. Studenten utformar skriftligt i rapportform ett promotionsarbete för grupp- och populationsnivå som visar en tänkt planering, implementering och utvärdering av projektet och med hänsyn till kritisk och etisk reflektion som seminariebehandlas. Därutöver genomför studenten ett självständigt examensarbete i oral hälsa och respondent- och opponentskap. I utbildningens sista kliniska kurs fördjupas kunskaper i oral hälsa liksom förmågan att identifiera behov av ytterligare kunskap. Detta sker genom behandling av komplexa patientfall och genom auskultation vid specialistkliniker för parodontit, protetik och sjukhustandvård. Studenten utvecklar fortlöpande sin självständiga förmåga genom att utreda, analysera behov av behandlingsåtgärder bland patienter med komplexa behandlingsbehov, utvärderar och analyserar behov av remittering till specialisttandvård (bilaga 5r-t).

Utbildningen innehåller sammanlagt 19 veckor kliniska studier vid Karlstads universitet och 12 veckor VFU (tabell 1). Vid kliniska studier omsätts teoretiska kunskaper i klinisk verksamhet under handledning och med progression under utbildningen. Det innebär att under första

läsåret sker preklinisk träning på fantomdocka, kurskamrat och därefter friska patienter eller med begynnande sjukdomsutveckling. Andra läsåret genomförs orala undersökningar och behandling på barn, ungdomar, unga vuxna och vuxna patienter med sjukdomsutveckling eller risk för sjukdom. Sista läsåret har fokus på klinisk färdighetsträning, vid utbildningskliniken AFK och VFU, på patienter i alla åldersgrupper och patientkategorier, från barn till den åldrande och äldre människan, samt komplexa patientfall för träning i självständigt yrkesutövande. Sjukdomsförebyggande arbete, hälsofrämjande samtal och metoder för beteendeförändring ingår med progression i det patientcentrerade arbetet under hela utbildningstiden.

Utbildningen har huvudsakligen ett distansupplägg. Undervisnings- och lärandeformer varierar och framgår av respektive kursplan. Kurserna genomförs i form av föreläsningar, litteraturstudier och skriftliga inlämningsuppgifter som ingår som en del av undervisningen och genomförs enskilt eller som gruppuppgift. Grundläggande klinisk undervisning i form av prekliniska övningar och patientverksamhet sker under handledning förlagt vid campus laboratorium och utbildningskliniken AFK. Därutöver förläggs VFU enligt upprättade avtal vid tandvårdskliniker i Mellansverige. Vetenskaplig metodik, modeller för hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete, samtalsmetodik och metoder för beteendeförändring samt patientfall från friska till mer sjuka och komplexa fall diskuteras i seminarier. Examinationsformerna består av individuella skriftliga tentamen, seminarier och kliniska examinationer.

Den pedagogiska grundsynen är att studenten aktivt medverkar i utbildningen och tar ansvar för sitt lärande genom den undervisning och de examinationer som erbjuds studenten i syfte att stärka studentens lärande under utbildningen. Det innebär att studenten aktivt tar del av information i kursplaner och studiehandledningar när det gäller kursinnehåll, kursmål och syftet med undervisningen. I föreläsningar inhämtar studenten aktuella ämneskunskaper, teorier och begrepp. Genom att läsa, analysera och reflektera över kursinnehållet, förbereda frågor och delta i diskussioner med lärare och övriga studenter bearbetas innehållet och ny kunskap länkas till tidigare kunskap. Att självständigt eller i grupp söka information, välja och granska vetenskaplig litteratur, granska källor och referenser samt reflektera över forskningsanknytning i skriftliga inlämningsuppgifter bidrar till att studenten aktivt utvecklar ett vetenskapligt förhållningssätt. Goda ämneskunskaper och ett vetenskapligt förhållningssätt skapar möjlighet för studenten att självständigt identifiera, formulera, och lösa problem. I seminarier där teori, praktik och empiri diskuteras kan studenten bedöma logiken i egna åsikter och ståndpunkter och få återkoppling från både lärare och medstudenter. Kamratbedömning av skriftliga uppgifter och studentledda gruppdiskussioner är också en del av läroprocessen. I den kliniska delen av utbildningen ska studenten aktivt formulera problem, diskutera och ta ställning till val av behandling och diskutera detta tillsammans med handledare och studiekamrater samt träna kliniska moment. Studenten ska skriftligt redogöra för sin teoretiska och kliniska kunskapsutveckling i portfolio. Genom att reflektera över och förstå sin egen kunskapsutveckling motiveras studenten till fortsatt lärande. Målet med utbildningen är en självständig och kritiskt medveten tandhygienist med förmåga till ett livslångt lärande.

Vid Universitetskanslersämbetets utvärdering 2014 fick Karlstads universitet det samlade omdömet hög kvalitet för utbildningen mot kandidatexamen med huvudområdet Oral hälsa.

Bedömning för tandhygienistexamen var hög måluppfyllelse förutom för två mål, dåvarande mål fem och nio: visa förmåga att självständigt utföra undersökningar av karies och parodontit samt att utreda och analysera behov av munhälsovårdande insatser; visa förmåga att med helhetssyn på människan göra åtgärdsbedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna.

I den planerade utbildningen har bristerna från UKÄ:s utvärdering 2014 åtgärdats i kursplanarbetet och hänsyn kommer även att tas i undervisning och examinationer. Mål fem och nio ingår i nya utbildningsplanen och målmatrisen främst under målen 7a och 7b, och bedöms även beröra målen 8a och 8b, samt målen 13a-13e. För att studenten ska uppnå måluppfyllelse finns progression inlagt i utbildningen vilket framgår av målmatrisen (bilaga 4).

Mål 7a och 7b säkras och examineras i kurserna; *Prekliniska studier* (skriftlig tentamen, röntgententamen och klinisk examination), *Oral hälsa - grundläggande kliniska studier* (formativ och summativ bedömning utifrån bedömningsunderlag), *Oral hälsa - teori och kliniska studier* (skriftlig tentamen, röntgententamen, formativ och summativ bedömning utifrån bedömningsunderlag, patientseminarium), *Oral hälsa - barn* (skriftlig tentamen, röntgententamen, bedömningsunderlag VFU), *Oral hälsa - ungdomar och unga vuxna* (bedömningsunderlag VFU), *Oral hälsa - kliniska studier I* (formativ och summativ bedömning utifrån bedömningsunderlag vid utbildningskliniken AFK och VFU, klinisk slutexamination, patientseminarium) och kursen *Oral hälsa - kliniska studier II* (bedömningsunderlag VFU, skriftlig inlämningsuppgift och patientseminarium). Mål 8a och 8b examineras genom formativ och summativ bedömning utifrån bedömningsunderlag i kurserna *Oral hälsa - grundläggande kliniska studier*, *Oral hälsa - teori och kliniska studier*, *Oral hälsa - barn*, *Oral hälsa - ungdomar unga vuxna*, *Oral hälsa - kliniska studier I* och *Oral hälsa - kliniska studier II* samt klinisk slutexamination i kursen *Oral hälsa - kliniska studier I*.

Mål 13a – 13e examineras i kurserna; *Oral hälsa - introduktion* (skriftlig tentamen, seminarium), *Mikrobiologi* (bedömningsunderlag VFU), *Prekliniska studier* (formativ bedömning), *Oral hälsa - grundläggande kliniska studier* (summativ och formativ bedömning utifrån bedömningsunderlag, videoinspelat patientmöte/kurskamrat), *Folkhälsa och oral hälsopromotion* (skriftlig tentamen, skriftlig inlämningsuppgift, seminarium), *Oral hälsa - teori och kliniska studier* (skriftlig tentamen, skriftlig inlämningsuppgift, formativ och summativ bedömning utifrån bedömningsunderlag, patientseminarium), *Oral hälsa - samtalsmetodik hälsorelaterade beteenden* (skriftlig tentamen, skriftlig inlämningsuppgift, inspelat samtal, seminarium), *Oral hälsa - vetenskaplig metod III* (skriftligt underlag projektarbete, seminarium), *Oral hälsa - kliniska studier I* (formativ och summativ bedömning utifrån bedömningsunderlag, Klinisk slutexamination), *Oral hälsa i ett samhällsperspektiv* (skriftlig tentamen, skriftlig inlämningsuppgift projektarbete, seminarium), *Examensarbete i oral hälsa* (skriftligt examensarbete, opponent- och respondentskap, seminarium) och *Oral hälsa - kliniska studier II* (summativ bedömning utifrån bedömningsunderlag VFU, skriftlig inlämningsuppgift och patientseminarium). Därutöver tillämpas (används men examineras ej) ovanstående mål i kurserna *Mikrobiologi*, *Oral hälsa - teori och kliniska studier*, *Oral hälsa - barn*, *Oral hälsa - ungdomar unga vuxna* och kursen *Oral hälsa - äldre*.

Utbildningens omfattning i relation till vetenskaplig grund

Huvudområdet oral hälsa och dess vetenskapliga grund bygger på naturvetenskapliga, främst odontologi och medicin, samt samhälls- och beteendevetenskapliga ämnesområden. Genomgående under hela utbildningen tränar studenten sin färdighet i användning av vetenskaplig litteratur, bland annat genom litteratursökning i vetenskapliga databaser och genom att inhämta och redogöra för innehåll och struktur i vetenskapliga publikationer. Exempelvis i kursen *Vetenskapsteori och metod II* söker studenten tillsammans med övriga studenter i sin lärgrupp och med stöd av bibliotekspersonal vetenskaplig litteratur inom området oral hälsa. Lärgruppen redovisar därefter skriftligt och med hjälp av granskningsmallar innehållet i en artikel med kvantitativ metod och en artikel med kvalitativ metod. Studenten examineras enskilt i skriftlig nättentamen genom att granska en vetenskaplig publikation.

Under första läsåret och kursen *Oral hälsa - introduktion* introduceras hälsobegreppet utifrån ett biomedicinskt och humanistiskt synsätt samt Oral hälsa och hälsofrämjande arbete på individ, grupp- och populationsnivå. Fortsättningsvis under första läsåret inhämtar studenten kunskaper om vetenskapsteoretiska synsätt, kunskapsbegrepp, evidens begreppet, kvalitativ och kvantitativ metod, statistiska grundbegrepp och forskningsetiska principer samt ämnesområdets vetenskapliga grund utifrån ett odontologiskt, medicinskt och psykologiskt perspektiv.

Under andra läsåret och kursen *Folkhälsa och oral hälsopromotion* inhämtar studenten kunskaper om epidemiologi, orala epidemiologiska index samt orala sjukdomars utbredning nationellt och internationellt samt innebörden av kvalitetsarbete inom tandvården. I kursen *Oral hälsa - teori och kliniska studier*, och efterföljande kurser termin fem och sex; kurserna *Oral hälsa - kliniska studier I*, *Oral hälsa - kliniska studier II* samt *Oral hälsa - äldre* ska studenten motivera val av behandlingsåtgärder enligt vetenskaplig evidens och nationella riktlinjer vid kliniskt patientarbete och i patientseminarium. Studenten ska själv söka och kritiskt granska vetenskapliga artiklar som styrker studentens val av behandlingsåtgärder.

I termin fyra och kurserna *Oral hälsa - barn*, *Oral hälsa - ungdomar och unga vuxna* och *Oral hälsa – samtalsmetodik, hälsorelaterade beteenden* ska studenten beskriva den vetenskapliga evidensen och söka vetenskaplig litteratur för hälsofrämjande arbete och sjukdomsförebyggande behandling, för individer och olika grupper i samhället. Dessutom ska studenten tillägna sig ett vetenskapligt teoretiskt synsätt för förändring av hälsorelaterade beteenden som inverkar på oral hälsa på individ- och gruppnivå.

Under tredje läsåret i termin fem och kursen *Oral hälsa - vetenskaplig metod III* ska studenten fördjupa sina kunskaper i vetenskaplig metod genom att utforma en problemformulering inom oral hälsa, genomföra en systematisk litteratursökning i vetenskapliga databaser och välja ut relevant litteratur inom ett avgränsat problemområde. Här ska studenten också beskriva etiska principer för oral hälsoforskning samt utforma en projektplan som grund för ett examensarbete i oral hälsa.

Under termin sex ska studenten visa en fördjupad förståelse för förhållanden i samhället som påverkar den orala hälsan på grupp- och befolkningsnivå, såväl nationellt som internationellt, och kritiskt granska modeller för oral hälsa och hälsopromotion. I kursen ingår att självständigt

planera, skriftligt beskriva och muntligt presentera implementering och utvärdering av ett hälsofrämjande förbättringsarbete. I kursen *Examensarbete i oral hälsa* ska studenten ytterligare fördjupa sina vetenskapliga kunskaper genom att välja relevant forskningsmetod, tillämpa metoder för litteratursökning, genomföra, skriva och sammanställa ett självständigt arbete inom området oral hälsa, diskutera och försvara sitt arbete samt granska, värdera och diskutera studiekamraters examensarbete. Därutöver ska studenten närvara vid och reflektera över hur en disputation sakt genomförs.

Verksamhetsförlagd utbildning

Karlstads universitet har i samverkan med sju landstingsregioner i Mellansverige¹ och Västra Götalandsregionen tecknat VFU-avtal om vardera 10 studentplatser. Karlstads universitet och avnämarna har ett gemensamt intresse av att den verksamhetsförlagda utbildningen håller hög kvalitet. Tandhygienister som handleder studenter under VFU bör ha kandidatexamen 180hp, 7.5hp handledarutbildning och 2 års yrkeserfarenhet. En handledningsmodell med uttalade kvalitetskriterier kommer att ligga till grund för VFU av hög kvalitet. Vid Institutionen för Hälsovetenskaper finns sedan länge handledningsmodeller. Institutionen erbjuder dessutom kontinuerligt interprofessionella handledarkurser omfattande 7.5hp + 7.5hp.

Pedagogisk grundsyn är att utbildningen ska bidra till att studenten utvecklar ett kritiskt förhållningssätt, självständighet och problemlösningsförmåga. Centralt är att det inom VFU finns förutsättningar för studenten att uppnå utbildningens mål och att lärandet omfattar både praktiskt handlande och teoretisk reflektion för att skapa fördjupad förståelse för det kliniska arbetet.

På VFU-platserna ska handledningen organiseras i samverkan mellan handledare från VFU-platsen och lärare från universitetet. Lärare tillsammans med handledare har gemensamt ansvar för att kunskapsutbyte mellan teoretisk och klinisk undervisning pågår kontinuerligt i syfte att tydliggöra och utveckla VFU. Handledare erbjuds att delta i klinisk verksamhet och seminarier vid Karlstads universitet.

Inför varje klinisk kurs kommer kursansvarig lärare tillsammans med handledare gå igenom kursplan, studiehandledning, bedömningsunderlag och kriterier för bedömning. Vidare avtalas tid för minst ett trepartssamtal med student och handledare för genomgång av studentens målpuppfyllelse utifrån bedömningsunderlaget. Vid enskilt uttalade behov av student eller handledare gör ansvarig lärare platsbesök för att kvalitetssäkra VFU.

Internationalisering

I Karlstads universitets vision och strategi är ökad internationalisering ett av målen för perioden 2019-2023. Vid institutionen pågår ett riktat arbete för att studenter ska ges ökade möjligheter till internationella inslag i utbildningen oberoende av om de deltar i utbyte eller inte. Det riktade arbetet gäller dels möjligheter för studenter och lärare att delta i utbyte och dels internationella inslag i all utbildning. Inom tidigare tandhygienistprogram har det genomförts utbyte och internationella studier i Danmark, Finland, Nederländerna, Nepal och Tanzania. Några av dessa kontakter finns möjlighet att utveckla vidare. Inom tandhygienistprogrammet ingår studier inriktat på oral hälsa i ett internationellt perspektiv

---

¹ Region Östergötland, Region Uppsala, Landstinget Sörmland, Region Örebro, Region Gävleborg, Landstinget Dalarna och Landstinget i Värmland (hösten 2018)

under framför allt termin 3 och 6. Exempel på lärandemål är "beskriva utbredningen av de vanligaste orala sjukdomarna inom den svenska befolkningen och i ett internationellt perspektiv" (bilaga 5j) samt "visa en fördjupad förståelse för förhållanden i samhället som påverkar den orala hälsan på grupp- och befolkningsnivå såväl nationellt som internationellt" (bilaga 5s). Vid Institutionen för hälsovetenskaper utvecklas etablerade och nya internationella kontakter. Samverkan sker mellan ämnen och utbildningar för att adekvata kontakter t.ex. inom Sydafrika, Thailand och Vietnam ska kunna nyttjas inom institutionens utbildningar. Under 2019 görs en extra satsning på utveckling av internationalisering inom institutionens organisation och utbildning, vilket sker med samverkanspartner från Sydafrika och Indien.

Personal

Lärarkompetens och lärarkapacitet

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

För att säkra en tandhygienistutbildning med hög kvalitet läggs stor vikt vid vetenskaplig-professions- samt pedagogisk kompetens. Den *vetenskapliga kompetensen* inom lärarkollegiet behöver byggas långsiktigt då nationell forskning och vetenskaplig kompetens inom tandhygienistens profession och området oral hälsa/oral hälsovetenskap fortfarande är i ett uppbyggnadsskede. Här står hela landet inför en stor utmaning då antalet tandhygienister med fortsatta studier är begränsat. Vid Karlstads universitet finns därför en kompetensplan som sträcker sig över 10 år för att säkerställa lärarkompetensen inom tandhygienistutbildningen (figur 1). Under de första fem åren kommer lärarresurserna att successivt utökas, i takt med att studentflödet ökar, för att täcka in kombinationen av vetenskaplig och professionell kompetens.

Figur 1. Lärarkompetens och lärarkapacitet från programmets uppstart år 2020 – 2030.

Fem doktorander (krav legitimerade tandhygienister) kan antas hösten 2019. Antagning kan ske vid ämnet Folkhälsovetenskap, Karlstads universitet. Det har även inletts ett samarbete med Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien, Institutionen för odontologi och Jönköping

University, Hälsohögskolan om samverkan kring forskarutbildning och deras möjligheter att anta doktoranderna. Tre doktorandplatser utgör kompetensutveckling för adjunkter och två är externt finansierade. Doktoranderna kommer att genomföra sin institutionstjänstgöring vid tandhygienistutbildningen Karlstads universitet, omfattande minst 20% vardera och på så vis successivt bidra med ökad vetenskaplig kompetens i lärarlaget.

Lärartabellen (bilaga 6) visar den nu tillgängliga lärarkompetensen och den påbörjade och planerade rekrytering de närmaste åren. Karlstads universitets ambition är att samtliga anställda adjunkter ska ha magisterexamen och att det även ska finnas möjligheter till forskarstudier för adjunkter. Vid inlämnandet av ansökan till UKÄ finns två adjunkter anställda vid Karlstads universitet, varav en är tandhygienist och en är tandläkare. Dessutom finns övrig specifik kompetens i form av anställda lektorer inom Folkhälsovetenskap, Medicinsk vetenskap och Psykologi.

Överenskommelse finns med Folktandvården Region Värmland om adjungering av disputerad tandläkare motsvarande 10% från och med 2020. Därtill finns överenskommelse om två tandhygienister för studenthandledning vid utbildningskliniken AFK.

Rekrytering pågår för två adjunktanställningar (tandhygienist) i kombination med forskarstudier med tillträde snarast enligt överenskommelse. Vid sista ansökningsdatum fanns nio sökande varav fyra behöriga. Intervju med dessa fyra sker under mars månad 2019. Rekrytering pågår för två lektorer i Oral hälsa, med kravet tandhygienistexamen, och sista ansökningsdatum 1 april 2019. Vid inlämnandet av ansökan 14 mars finns sex sökande, varav en är behörig (tandhygienistexamen) då övriga saknar tandhygienistexamen. Intervjuer planeras ske under april/maj månad. En extra satsning görs för dessa lektorer med utökad kompetensutvecklingstid och möjlighet till handledning av doktorand. Inledande dialog har skett med Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien, Institutionen för odontologi och Jönköping University, Hälsohögskolan om ytterligare rekrytering av lektor/docent, med tandhygienistexamen, motsvarande 10 – 20% från våren/hösten 2019 och under en tidsbegränsad period. Rekrytering pågår för en lektor i odontologi (svensk tandläkarlegitimation) motsvarande 20%.

Kommande rekryteringar planeras från år 2020 för ytterligare en adjunkt (tandhygienist) och år 2021 för ytterligare en adjunkt/lektor (tandhygienist). Vid uppstarten av programmet hösten 2020 kommer det att finnas fyra adjunkter med tandhygienistexamen samt två externfinansierade doktorander med tandhygienistexamen som undervisar i programmet. Två av adjunkterna bedriver doktorsstudier och en adjunkt licentiatstudier. De två doktoranderna deltar i undervisningen inom ramen för sin institutionstjänstgöring. Därutöver finns en anställd adjunkt med tandläkarexamen (30%), en deltidsanställd disputerad tandläkare (20%) och en adjungerad disputerad tandläkare (10%). Övrig specifik kompetens som finns för undervisning i programmet är lektor i folkhälsovetenskap (10 %) och medicinsk vetenskap (2-3%).

Under femårsperioden 2025 – 2029 kan pensionsavgångar vara aktuella, samtidigt som lärarresurserna utökas med adjunkter som disputerat. Det planeras för ytterligare adjunkter i forskarstudier och några lektorer med docentmeritering. Det kan också vara aktuellt med

antagning av doktorander inom professionen i samverkan med Region Värmland och andra regioner i Mellansverige.

Utbildningen präglas genomgående av stark *professionskunskap* där tandhygienistens kärnkompetens är avgörande. Därför läggs stor vikt vid att övervägande andel av lärarna är legitimerade tandhygienister. Det finns också ett mycket nära samarbete med Region Värmland via AFK, vilket säkerställer professionskompetens som är uppdaterad och autentisk. Av de sökande till adjunktstjänsterna har samtliga erfarenhet av tandhygienistyrket och några erfarenhet av teoretisk och klinisk undervisning i tandhygienistutbildning.

Vid uppstart av programmet finns, utöver lärare inom tandhygienistprofessionen, en anställd adjunkt (tandläkare) och en deltidsanställd lektor (tandläkare) som kommer att delta i undervisningen och också vara examinator för de odontologiska inslagen i utbildningen. En disputerad tandläkare (docent) anställd vid Folktandvården Värmland kommer att adjungeras till utbildningen och samverka med AFK. Utöver ovanstående kommer ett antal specialisttandläkare inom specialisttandvården Folktandvården Värmland från käkkirurgi, ortodonti, oral radiologi, parodontologi, pedodonti, protetik och sjukhustandvård att föreläsa. Några av specialisterna deltar även i examinationsseminarier där komplexa patientfall fokuseras. Under våren 2021 utökas verksamheten vid utbildningskliniken med patientverksamhet och två legitimerade tandhygienister med minst kandidatexamen, handledarutbildning 7.5hp och verksamma vid AFK kommer att adjungeras. Även tillgång till tandläkarresurser för handledning utanför tandhygienistens kompetensområde kommer att finnas. Tandhygienister, tandläkare och övrig personal vid AFK ska vara väl förtrodda med utbildningens innehåll, kliniska kursers examensmål och arbeta utifrån ett vetenskapligt synsätt och en pedagogisk handledningsmodell. Samverkan mellan Karlstads universitet och Folktandvården Värmland är väl etablerad genom utbildning och integrerad forskning. Det finns och kommer att utvecklas väl fungerande infrastruktur mellan AFK och utbildningsverksamheten samt flera pågående forskningsprogram i samverkan med Region Värmland.

Övrig specifik kompetens för att stärka kvalitet i relation till examensmålen utgörs av lärarkompetens från ämnena Folkhälsovetenskap, Medicinsk vetenskap och Psykologi. Folkhälsovetenskap deltar med kompetens i folkhälsovetenskap, epidemiologi, vetenskaplig teori- och metod, hälsofrämjande teorier och modeller, samt våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor. Medicinsk vetenskap ansvarar för undervisning i allmän anatomi, fysiologi, mikrobiologi, allmänsjukdomar, farmakologi och forskningsetik. Psykologiämnet undervisar i psykologiska- och utvecklingspsykologiska teorier.Handledning av examensarbete inom tandhygienistutbildningen kan bli aktuellt för lärare inom dessa områden beroende på frågeställning och valt problemområde.

Hög *pedagogisk kompetens* eftersträvas inom lärarkåren. Utifrån anställningsordningen vid Karlstad universitet har samtliga anställda lärare vid lärosätet genomgått högskolepedagogisk utbildning. Nyanställd personal utan högskolepedagogisk utbildning ska genomföra denna under de två första åren efter anställningen. Två adjunkter har programledarerfarenhet. Flertalet lärare har mångårig erfarenhet av undervisning och handledning av examensarbeten. Institutionen bedriver ett nära samarbete med Universitetspedagogiska enheten (UPE) där återkommande seminarier och fortbildning pågår.

Lärarnas kompetensutveckling sker fortlöpande och inom det vetenskapliga området, det pedagogiska området och professionsområdet. Samtliga lärare har tid för kompetensutveckling inom ramen för sin anställning, vilket regleras i avtal och är minst 10% för adjunkter och minst 20% för lektorer. Det finns möjlighet att individanpassa kompetensutvecklingstiden utifrån verksamhetens behov. Universitetet stimulerar nu adjunkter att genomföra forskarutbildning parallellt inom sin befintliga adjunktstjänst i syfte att stärka den vetenskapliga kompetensen inom Oral hälsa.

Inom tandhygienistutbildningen finns ett stort behov av kompetensutveckling för lärare under de närmsta fem åren (se beskrivning ovan). Universitetet har därför avsatt extra medel för att säkerställa vetenskaplig kompetens och det kommer att ges utrymme för adjunkter att stärka sin vetenskapliga kompetens genom forskarutbildning. Även utrymme för att slutföra studier till magisterexamen kommer att finnas. En extra satsning sker för nyanställda lektorer med utökad kompetensutvecklingstid till 40% första året och därefter 30% under två år. Detta är en satsning i samband med uppstart av utbildningen. Dessutom finns kombinationstjänster där adjunkter blir doktorander parallellt med sitt läraruppdrag.

Adjungerad personal som är handledare vid utbildningskliniken ska genomgå en handledarutbildning om minst 7.5hp och erbjuds att delta i olika seminarier för att säkra handledarkompetens och kontinuerlig kompetensutveckling. Det finns även möjlighet till fortsatta magisterstudier inom huvudområdet Folkhälsovetenskap. Kompetensutveckling för handledande personal sker i samarbete mellan Karlstads universitet och Folkvandvården Värmland.

Den pedagogiska kompetensutvecklingen sker fortlöpande genom institutionsövergripande aktiviteter, möjlighet till deltagande i olika pedagogiska forum/konferenser samt i ett nära samarbete med UPE. Enheten UPE genomför kurser i högskolepedagogik för lärare. Som stöd för lärares kompetensutveckling och pedagogiska meritering anordnas varje år en konferens om undervisning och examination där lärare och personal med undervisningsuppdrag har möjlighet att presentera och ta del av pedagogiskt utvecklingsarbete. UPE ger ut en rapportserie, Utveckling av undervisning och examination i högre utbildning, där lärare och medarbetare har möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter och sitt utvecklingsarbete inom det högskolepedagogiska området. Vid institutionen genomförs varje termin en pedagogisk utvecklingsdag, med aktuella teman.

Utvecklingen av professionskompetens allmänt för personal inom hälsoområdet sker i nära samverkan mellan Karlstads universitet och Region Värmland. Det gäller t.ex. seminarier om forsknings- och utvecklingsarbete som sker inom Region Värmlands verksamhet, där medarbetare vid Institutionen för hälsovetenskaper kan delta, och det gäller fristående kurser och öppna föreläsningar som ges vid institutionen. Regionen och hälsoområdet vid Karlstads universitet samverkar kring en årlig utvecklings- och forskningskonferens med tema inom hälsoområdet (Forum Värmland), där olika samverkansprojekt redovisas. Institutionen ger utrymme för all personal att delta vid denna konferens. Utveckling av den specifika tandhygienistprofessionen sker fortlöpande genom att lärare och handledare vid utbildningskliniken AFK kommer att arbeta sida vid sida. Det kommer att ges möjlighet för lärare att lägga delar av sin kompetensutvecklingstid vid AFK och handledare ges möjlighet att delta i seminarier och examinationer av studenter. Detta bidrar till lärarnas kontinuerliga

uppdatering inom yrket och handledarnas teoretiska förankring, vilket stärker kopplingen teori och praktik och forskning inom såväl utbildningen som tandvården.

Utbildningsmiljön

Bedömningsgrunder:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Vid Karlstad universitet finns två fakulteter som kommer att involveras i tandhygienistutbildningen; Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap (HS), där bland annat huvudområdet Psykologi ingår, och Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (HNT). Tandhygienistutbildningen planeras att, liksom den tidigare utbildningen ha sin hemvist vid Institutionen för hälsovetenskaper, Fakulteten HNT, som även ansvarar för bland annat sjukskötesutbildningar. Institutionen består förutom av Oral hälsa även av ämnena Folkhälsovetenskap, Medicinsk vetenskap och Omvårdnad. Detta ger goda möjligheter för samverkan med andra utbildningar inom hälsoområdet, och goda möjligheter för kommunikation i lärarkollegiet. Vid Fakulteten HNT finns Forskarskolan Hälsa, som forskarutbildningsämnena Folkhälsovetenskap, Omvårdnad och Psykologi tillhör. Den forskning som bedrivs inom forskarskolan är mångfacetterat och har ett mång- och tvärvetenskapliga perspektiv. Forskning inriktad på munhälsa finns representerad i flera projekt och det finns goda utvecklingsmöjligheter för framtida tvärvetenskaplig forskning kring oral hälsa.

Ämnesmiljöerna vid institutionen, Omvårdnad, Folkhälsovetenskap, Medicinsk vetenskap och Oral hälsa utgör också tillsammans en gemensam forskarutbildningsmiljö genom Forskarskolan Hälsa. Kommande doktorander verksamma vid tandhygienistprogrammet kommer att knytas till Forskarskolan Hälsa.

Utbildningsmiljön för tandhygienistutbildningen vid Karlstads universitet kommer att präglas av det nära samarbete som redan finns mellan hälsoämnena och utbildningsprogrammen vid institutionen och med Region Värmland, och då framför allt med AFK. Under de senaste åren har en allt starkare samverkan växt fram i utbildning och forskning. Samverkan dels mellan hälsoämnena och dels med Region Värmland bidrar till att knyta samman forskning och utbildning i tandhygienistutbildningen. Det säkerställer att studenterna får möta forskande lärare, och ta del av en bred forskning som bedrivs och som är relevant för kommande yrke. Det kan också stimulera till och generera underlag till examensarbeten, utvecklingsarbete och framtida forskning.

Inom ämnesmiljön Oral hälsa har flera tidigare anställda lärare genomgått forskarutbildning vid andra lärosäten parallellt med undervisning vid tandhygienistprogrammet. På så sätt har aktuell forskning integrerats i utbildningen inom områdena; oral hälsa inriktat på tobak, hälsofrämjande arbete bland ungdomar, medelålders och äldres orala hälsa och allmänhälsa. Fortsatta studier till licentiatexamen planeras utifrån en masteruppsats inriktat på tobak och munhälsovanor bland ungdomar. Den forskning som bedrivs tillförs studenterna i form av föreläsningar, klinisk undervisning, klinisk handledning och seminarier.

Ämnet Folkhälsovetenskap har olika forskningsprojekt inriktade på barns hälsa och utveckling, där även inslag av munhälsa också ingår. Det ges regelbundet ut rapporter kring folkhälsan i Värmland, och under 2018 var en lärare vid oral hälsa medförfattare till ett kapitel om "Munhälsa" i rapporten Hälsan i Värmland - Resultat från undersökningen Liv & hälsa 2017. Även vid ämnet Omvårdnad bedrivs forskning som är aktuell för studenter i tandhygienistprogrammet till exempel munhälsovård till äldre inom intensiv- och korttidsbehandling samt cancersjukdom inom huvud- och halsområdet.

Under utbildningen utvecklar studenten ett succesivt vetenskapligt förhållningsätt. Detta sker genom att utbildningsmiljön präglas av en vetenskaplig kunskapsbaserad teoretisk undervisning, klinisk handledning och patientseminarier där evidensbaserade åtgärder diskuteras. Vetenskaplig metod undervisas, diskuteras och examineras i seminarier och i det självständiga examensarbetet (15hp) inom huvudområdet oral hälsa.

För de studenter som önskar läsa vidare vid Karlstads universitet finns ett masterprogram i Hälsovetenskap med inriktning folkhälsovetenskap och möjlighet att fortsätta studier mot doktorsexamen inom folkhälsovetenskap.

Inom Oral hälsa kommer fyra doktorander att antas enligt tidigare beskrivning. Doktoranderna kommer att ha sin institutionstjänstgöring vid tandhygienistutbildningen. Att studenter under sin utbildning möter doktorander och kan bli involverade i forskningsprojekt ger möjlighet till ökad medvetenhet och reflektion kring evidensbaserad munhälsovård och behovet av egen kunskapsutveckling i arbetet som tandhygienist.

Vidare innebär det nära samarbetet med Folktandvården Värmland att studenterna ges möjlighet att ta del av och eventuellt ingå i utvecklings- och forskningsprojekt. Inom Folktandvården Värmland finns flera pågående utvecklings- och forskningsprojekt däribland ett kvalitetssäkringsprojekt inriktat på munhälsa och komplikationer efter strålbehandling av huvud- och hals området. Folktandvården Värmland är registerhuvudman för Svenskt Kvalitetsregister för Karies och Parodontit (SKaPa). Registret bidrar med kunskapsunderlag för verksamhetsutveckling inom tandvården, stödjer vidareutvecklingen av nationella riktlinjer och ger underlag för forskningsprojekt för doktorander. Resultatet från SKaPas årsrapporter delges studenterna i undervisningen. Under kliniska studier vid utbildningskliniken AFK och VFU kommer studenten att vara delaktig och bidra med registrering av uppgifter för uppföljning av karies och parodontit i SKaPa. Kvalitetsregistret bidrar till att synliggöra kvalitetsbrister och kunskapsluckor samt stödja utvecklingen av evidensbaserad behandling. Det är av vikt att studenten förstår syftet och värdet av reliabilitet och validitet vid insamling och registrering av journaluppgifter.

Sambandet mellan forskning och utbildning stärks genom mötet med forskande lärare vid institutionen och forskande adjungerande lärare i undervisningen. AFK kommer att ytterligare stärka den vetenskapliga forskningsanknytningen av utbildningen och studentens möten med aktiva forskare samt generera kompetensutveckling för kollegiet och kliniskt verksamma handledare.

Studenten utvecklar ett professionellt förhållningsätt i en professionsinriktad miljö under den kliniska utbildningen vid utbildningskliniken AFK och under VFU. Lärare med

tandhygienistexamen och verksamma tandhygienister vid AFK och VFU kommer att handleda studenterna kliniskt. Vid utbildningskliniken AFK och VFU möter studenten patienter med olika komplexa behandlingsbehov där annan kompetens utöver tandhygienistens kompetens kan vara aktuell. Till exempel tandläkarauskultation för diagnos och åtgärdsbedömning av slemhinneavvikelse och bettfysiologiska besvär. Mötet med tandvårdsteam kan bestå av en eller flera tandhygienister, en eller flera tandläkare, och en eller flera tandsköterskor och andra professioner inom hälso- och sjukvården. Detta förbereder studenten för teamsamverkan och interprofessionell samverkan. Den kliniska färdighetsträningen utgår från en helhetssyn på människan utifrån empatiska, etiska, vetenskapliga och samhällliga aspekter med beaktande av mänskliga rättigheter för att stärka studenten professionella förhållningssätt.

Resurser

Bedömningsgrunder:

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Karlstads universitet har en stabil infrastruktur där samtliga anställda och studenter har god tillgång till IT-tjänster och IT-support genom universitetets IT-avdelning. Goda resurser finns kring fysiska lokaler för campusträffar och studentmöten liksom bra fysisk arbetsmiljö för medarbetare. Alla studenter kan nyttja IT-infrastruktur, tjänster och support som finns oavsett om de läser på campus eller på distans. Information om samtliga tjänster och hur man får tillgång till dem finns på universitetets webbsidor.

Samtliga studenter på Karlstads universitet använder den universitetsgemensamma lärplattformen Canvas. Vid UPE finns IT-pedagoger samt lärare med erfarenhet av distansutbildning som kan ge stöd och handledning vad gäller funktionalitet och möjligheter till kursutveckling och design. Som stöd för undervisning och möten finns digitala verktyg som Tebilden och e-mötesverktyget Zoom. I Canvas ges studenten tillgång till inspelade föreläsningar och examinationsverktyg samt att lärare och handledare kan följa studentens utveckling och reflektioner via digitala verktyget e-portfolio.

Karlstads universitet har olika typer av salar och rum beroende på vilken typ av undervisning som ska bedrivas och om studenterna befinner sig på campus eller inte. Standardutrustning i sal är projektor eller TV-skärm och högtalare för delning av bild och ljud. Salar anpassade för distansundervisning har även kamera- och mikrofonlösningar för olika typer av videomöten. Specialsalar för studentgenererat lärande såsom Active Learning Classrooms finns.

Tandhygienistprogrammet har på campusområdet tillgång till ett laboratorium för undervisning och träning i prekliniska metodövningar. Laboratoriet har fyra moduler om vardera fem simuleringsenheter, totalt 20 studentplatser. Varje simuleringsenhet är utrustad med ultraljud, lågvarv och inbyggt vattensystem. Utöver lärarledda lektioner har studenterna tillgång till laboratoriet via passerkort alla dagar i veckan även kvällstid.

I avtalet med Folktandvården Värmland ingår tillgång till 10 – 13 behandlingsrum med behandlingsstolar, digital röntgen och digitalt journalsystem samt övrig kringutrustning och

förbrukningsmaterial (bilaga 2). För ett effektivt resursutnyttjande kan även rummen användas av folktandvården de tider utbildningen inte kräver tillgång till lokalerna. De delar av utbildningen som är förlagda till utbildningskliniken AFK och laboratoriet är campusförlagda. Verksamma tandhygienister vid utbildningskliniken AFK kommer att handleda studenter tillsammans med adjunkter under kliniska studier med patientverksamhet. På så sätt kommer det att finnas tillgång till patienter med olika vårdbehov anpassade till den progression där studenten befinner sig i programmet. I avtalet ingår även tillgång till reception, steril, omklädningsrum, konferensrum, samtalsrum och personalrum. I avtalet ingår att den dentala utrustningen/miljön ska ligga i framkant och patientverksamheten ska bedrivas evidensbaserat och verka som förebild för tandvården i Värmland och nationellt.

Studenter och lärares rättigheter och skyldigheter beskrivs i "Regler för utbildning på grundnivå och avancerad nivå vid Karlstads universitet" (bilaga 7). På universitetets hemsida finns information om hur distansutbildningar fungerar, till exempel att obligatoriska närträffar kan förekomma, stöd och teknik för distansstudier och hänvisning till boende. Rättssäker examination för distansstudenter är säkrad via avtal med lärcentra och specifika instruktioner till studenter finns på universitetets hemsida. På hemsidan finns även en karta över Sverige och lista över aktuella lärcentra där det finns möjlighet att genomföra kostnadsfria tentamen.

Universitetsbiblioteket är ett modernt akademiskt bibliotek med starka resurser för universitetets distansstudenter. Här finns tillgång till vetenskapliga databaser och aktuell kurslitteratur med relevans för ämnet oral hälsa. Som distansstudent vid Karlstads universitet kan studenten ta del av bibliotekets tjänster även om studenten inte själv kan besöka biblioteket. Studenten kan låna böcker från universitetsbiblioteket och få dem hemsända om man bor inom Norden. Distansstudenter har även tillgång till bibliotekets e-böcker, e-tidskrifter, databaser och elektroniska uppslagsverk hemifrån eller från någon annan dator utanför universitetet via inloggning med studentkonto. Det går alltid att kontakta biblioteket via telefon, e-post eller chatt om det behövs stöd och hjälp att söka information, skriva referenser med mera. På bibliotekets webbplats finns guider och manualer som visar hur studenten söker och värderar information. Det finns även information om uppsatsskrivning, referensskrivning och källkritik.

Biblioteket erbjuder även stöd och service till studenter med någon form av läs- eller funktionsnedsättning i form av talböcker, talsyntesprogram, rättstavningsprogram och appar som stöd för skrivande eller lyssnade av texter. Biblioteket erbjuder även individuell skrivhandledning för dem som vill förbättra sitt akademiska språk. Studenter med dokumenterad funktionsnedsättning kan även få särskilt stöd för att genomföra sina studier då Karlstads universitet erbjuder bland annat anteckningsstöd, alternativa tentamensformer och ett speciellt resursrum. I bibliotekets Forskningspodd har studenten möjlighet att möta forskare från Karlstads universitet som nyligen lagt fram sin avhandling.

Inom Avdelningen för student- och ledningsservice, Enheten för studentstöd finns verksamheterna Studie- och karriärvägledning, International Office (internationella koordinatörer), Studenthälsan samt Samordnare för särskilt pedagogiskt stöd. Enheten är HBTQ-diplomerad. Inom enheten handläggs lika villkorsärenden för studenter. Karlstads universitet erbjuder allmän studie- och karriärvägledning och vägledning för program och

kurser. Studie- och karriärvägledningen utgår alltid från individen. Samverkan med ämnesmiljöerna sker främst genom samverkan med programledare och studierektorer samt deltagande i programråd.

Karlstads universitet Grant Innovation Office erbjuder stöd till student vid innovationsprocess och produktutveckling.

Bedömningsområde: Utformning, genomförande och resultat

Styrdokument

Utbildningsplan och kursplaner

Bedömningsgrunder:

*Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen.
hur dessa styrdokument fastslås, förnyas och kvalitetssäkras.*

Utbildningsplan med tillhörande målmatris visar att student, efter godkända resultat, når målen för tandhygienistexamen som finns beskrivet i HF (bilaga 1a och 4).

Förslag till utbildningsplan, som är berett i lärarkollegiet och behandlad i utbildningsråd finns bifogat ansökan. Vid ett positivt beslut om examenstillstånd är nästa steg att rektor beslutar om inrättandet av programmet, med bland annat preliminär utbildningsplan som underlag. Preliminära kursplaner (bilaga 5a-t) och målmatris (bilaga 4) för utbildningen har utarbetats kollegialt i samarbete med representant för studentkåren och en alumn samt med stöd av fakultetskansliet. Målmatrisen visar hur kurserna i programmet bidrar till att uppfylla de nationella och lokala examensmålen, och illustrerar även progression i måluppfyllelse. Kursplanerna kommer att behandlas i institutionens utbildningsråd, där studentrepresentant ingår. Kursplanerna kommer att fastställas i fakultetens utbildningsutskott.

Fakulteten HNT:s rutiner för styrdokumentens fastställande, förnyelse samt kvalitetssäkring finns beskrivet i *"Kvalitetsarbete för utbildning på grund- och avancerad nivå"*, som beskriver fakultetens rutiner för kvalitetsarbetet. Det omfattar rutiner för utformning och inrättande av utbildning utifrån ett studentcentrerat lärande, kontinuerlig uppföljning samt regelbunden granskning (bilaga 8).

Kvalitetsutvecklingen bygger på systematisk uppföljning, analys och återkoppling. Denna modell för kvalitetsutveckling, PDCA cykeln (Plan-Do-Check-Act), tillämpas även för universitetets verksamhetsstyrning, som ses som integrerad med kvalitetssystemet.

Kursplaner, kursvärderingar och kursanalyser behandlas kollegialt med studentinflytande i utbildningsråd och programråd inför beslut. Utbildningsutskottet, bestående av studenter och lärare, beslutar om kursplaner och granskar utbildningsplaner inför beslut i fakultetsnämnd. Utbildningsutskottet följer årligen upp programanalyser samt institutionernas arbete med kursvärderingar och kursanalyser. Kurs- och utbildningsplaner fastslås, följs upp, förnyas och kvalitetssäkras inom systemet.

Konstruktiv länkning är grund för stödet för studenternas ansvarstagande för sitt lärande och för utveckling av undervisning och examination. För att på ett systematiskt sätt säkra en konstruktiv länkning i utbildningen och att utbildningen uppfyller de nationella mål som regleras i HF upprättas en målmatrix för respektive examen. En målmatrix bifogas utbildningsplan inför beslut och följs upp av utbildningsutskottet vart tredje år i samband med redovisning av programanalyser. Målmatriken anger när kunskapsmål initieras (I), när de undervisas och examineras (U) samt där de används eller tillämpas (A), vilket visar på progression i utbildningen.

Konstruktiv länkning, genom korrespondens mellan mål, innehåll och examination, ska avspeglas i kursplaner beslutade vid fakulteten. Prefekten ansvarar för att kursplanen möjliggör en konstruktiv länkning samt att beredning sker kollegialt med studentmedverkan. Programledaren granskar kursplanen i förhållande till utbildningens examensmål, i förhållande till utbildningens målmatrix, för att säkra att de nationella målen nås. Kursplanerna fastställs därefter av ett utbildningsutskott som är kollegialt sammansatt med studentrepresentation på delegation av fakultetsnämnden.

Utvärdering av program och kurs ingår i det universitetsgemensamma systemstödet för kurs- och programutvärdering som en viktig del i den kontinuerliga uppföljningen av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Enkäterna som skickas till studenter skapas automatiskt. Program- och kursspecifika frågor kan via länk läggas till enkäten, alternativt kan man komplettera med skriftliga eller muntliga utvärderingar.

För kursanalyser organiserar varje institution arbetet och prefekten ansvarar för att kursanalyser med föreslagna förbättringsåtgärder behandlas kollegialt ur ett ämnesperspektiv med studentsamverkan samt att återkoppling till kursansvarig sker. Prefekten beslutar om åtgärder som kräver resurser för utvecklingsarbete och återkopplar detta till kursansvarig som i sin tur ansvarar för att beslutade ändringar genomförs samt återkopplar till studenterna på kommande kurs i enlighet med *Policy för studentinflytande för Karlstads universitet* (bilaga 9). Programledare tar löpande del av kursanalyser. Prefekten redovisar årligen en analys av institutionens samlade kursvärderingar med åtgärder och planerat utvecklingsarbete samt förväntad effekt av dessa utifrån institutionens kvalitetsarbete.

Programanalysen sammanfattar studenternas synpunkter, programledarens analys samt förslag till förbättringar och behandlas i programråd för att diskutera utvecklingsförslag som främjar studentens lärande och som säkerställer att examensmålen uppfylls och examineras. Som underlag används, förutom programanalysen även målmatrix samt underlag och rapport inför utbudsbeslut. I den senare redovisas antal sökande, genomströmning, andel disputerade lärare, anknytning till forskningsmiljö samt etableringsgrad på arbetsmarknaden. Programledaren redovisar årligen programanalysen i fakultetens utbildningsutskott.

Säkring av examensmål

Bedömningsgrund:

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas.

Målmatris, beskrivet ovan, har använts för att säkerställa att samtliga mål i examensbeskrivningen har uppnåtts när studenten genomgått samtliga kurser i programmet. I målmatrisen beskrivs vilken roll de sammanlagda kursmålen har i uppfyllandet av de nationella examensmålen. Under utbildningens första år initieras, undervisas och examineras flera mål inom kunskap och förståelse, under utbildningens andra år sker progression i undervisning och examination inom färdighet och förmågor vilket fortsätter under utbildningens tredje år samtidigt som flera mål används eller tillämpas (bilaga 4).

I varje kurs har lärandemålen delats in under *Kunskap och förståelse*, *Färdighet och förmåga* samt *Värderingsförmåga och förhållningssätt*. Samtliga lärandemål har formulerats i aktiva verb utifrån Blooms taxonomi. Undervisnings- och lärandeformer under *Kunskap och förståelse* är föreläsningar, litteraturstudier egna och i grupp, och seminarier kring autentiska patientfall. Undervisning och lärande under *Färdighet och förmåga* innebär föreläsningar, litteraturstudier egna och i grupp, prekliniska övningar, egen praktisk metodträning på metodlaboratoriet och handledning i teori och praktik under patientverksamhet. *Värderingsförmåga och förhållningssätt* är undervisning och lärandeformer i form av patientseminarier med patientfall, återkoppling genom kamratbedömning och analys genom skriftlig och muntlig reflektion.

Examination och val av examinationsformer utgår från att alla mål i kursplanen examineras, och anpassas till kursinnehåll och progressionsnivå. Examinationsformer för *Kunskap och förståelse* kan vara individuell skriftlig tentamen eller individuell skriftlig examinationsuppgift. *Färdighet och förmåga* examineras genom skriftlig och muntlig presentation av teorier och modeller samt skriftlig och muntlig redovisning av patientfall i seminarier. Vid klinisk examination krävs teoretisk förankring och förklaring av teoretiska principer gällande praktiska moment. Studenten ska muntligt förklara, praktiskt visa och genomföra olika kliniska moment, först på fantomdocka och studiekamrat, och senare i utbildningen på patient. Under kliniska kurser, både vid preklinisk metod och patientverksamhet, används löpande formativ och summativ bedömning med hjälp av ett anpassat bedömningsunderlag utifrån kursplaners lärandemål och progression i utbildningen. Skriftliga insändningsuppgifter ska visa en vetenskaplig struktur, vetenskapligt språk och terminologi, referenshantering och språklig kompetens i svenska som engelska enligt Karlstads universitets språkpolicy (bilaga 10). Examination av *Värderingsförmåga och förhållningssätt* bedöms löpande under både teoretiska och kliniska kurser genom skriftlig och muntlig självvärdering och vid praktiska prov samt genom muntlig presentation, reflektion och diskussion vid seminarier.

Examinationsformer finns beskrivna i de preliminära kursplanerna. Samtliga bedömningskriterier för examination upprättas tillsammans med examinator enligt betygsskalan; Väl godkänd, Godkänd och Underkänd. Kunskap och förståelse bedöms i examinationer och sker genom individuella skriftliga poängsatta tentamen eller skriftliga inlämningsuppgifter. Studenten besvarar frågeställningar, söker självständigt vetenskaplig litteratur som granskas kritiskt och används som referens i arbetet och styrker studentens

svar. Innehållet i arbetet presenteras och diskuteras i seminarier. Färdighet och förmåga bedöms kontinuerligt under utbildningen i samtliga kliniska kurser genom formativ och summativ bedömning samt i kliniska examinationer. För att kunna bedöma studentens färdighet och förmåga används i olika moment och patientsituation förutbestämda bedömningskriterier i ett bedömningsunderlag. Värderingsförmåga och förhållningssätt bedöms formativt och summativt under hela utbildningen såväl i skriftliga insändningsuppgifter, tentamen och seminarier som i klinisk verksamhet.

Ett exempel på klinisk examination är en modell för individuell klinisk slutexamination som består av två delar, en klinisk praktisk examination på patient samt en salstentamen utifrån ett patientfall. Denna examination ingår i kursen *Oral hälsa - kliniska studier I*, och har utarbetats i samarbete med lärosätena i Jönköping och Kristianstad. Examinationen kommer att återupptas vid ny programstart. Den teoretiska examinationen består av ett fiktivt patientfall medan den kliniska examinationen omfattar en realistisk patientsituation där studenten självständigt omhändertar, undersöker och behandlar en patient. Ur kvalitetssäkringssynpunkt väljs slumpmässigt ett antal skriftliga tentamen, som granskas av de övriga lärosätena. Vid den kliniska examinationen används ett kollegialt bearbetat bedömningsunderlag med syfte att kvalitetssäkra examinationen oberoende av lärare och lärosäte. Bedömning av manuella färdigheter värderas efter bedömningskriterier. I studentens presentation av patientfallet ska det framgå data från tidigare dokumentation gällande anamnes, orala hälsa och tidigare utförda behandlingar. Studenten ska kritiskt granska patientfallet, analysera och presentera förslag på behov av munhälsovårdande insatser med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter och i beaktning av mänskliga rättigheter och för hållbar utveckling. Den framtagna modellens styrka är att samtliga studenter vid de olika lärosätena examineras kliniskt efter samma bedömningsgrunder vilket borgar för en god och jämförbar kvalitet. Därutöver ingår examination i seminarieform av ett för kursen relevant patientfall, karies eller paradontit.

Genomgående under utbildningen utvecklas kunskap om vetenskapsteorier och vetenskapligt arbetssätt genom att självständigt söka, värdera, sammanställa, analysera och redogöra för fördjupade kunskaper inom området oral hälsa. Examinationer sker i olika kurser som inlämningsuppgift i rapportform enligt anvisningar och genomförs individuellt eller i grupp. I det självständiga examensarbetet, som framförallt utgörs av litteraturstudier, utvecklar studenten sin förmåga att planera, datainsamla, bearbeta, analysera och presentera data i rapportform. I seminarium med opponent- och respondentskap visar studenten sin förmåga till självvärdering och kritiskt förhållningssätt.

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv kommer att beaktas i utbildningens innehåll och utformning.

Utbildningens jämställdhetsperspektiv utgår från Sveriges jämställdhetspolitiska mål. Där målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Vid Karlstads universitet ska alla, oavsett kön, ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Det gäller medarbetare, studenter och i

samverkan med vår omvärld. Jämställdhetsintegreringen fokuserar på fyra utvecklingsområden varav utbildningens villkor är ett. Jämställdhetsperspektivet ska ingå i samtliga utbildningar (Handlingsplan för jämställdhetsintegrering vid Karlstads universitet C2017/461).

I tandhygienistutbildningen har begreppet jämställdhet vidgats genom att även behandla begreppen hållbar utveckling, genus, jämlikhet och mänskliga rättigheter utifrån likabehandling och människosyn. I tandhygienistutbildningen ingår åtta kurser med specifika kursmål om jämställdhet som undervisas och examineras (bilaga 4 och 5a,h, j, k, m, n, o, s). Exempel på lärandemål är att; beskriva hur genus och interkulturella faktorer kan inverka på ungdomar och unga vuxnas attityder och beteende avseende tandvård (*Oral hälsa - ungdomar och unga vuxna*), kunna individanpassa munhälsovårdsinsatser i olika preventions- och behandlingssituationer på samtliga patientkategorier och alla åldrar utifrån ett livsperspektiv samt utifrån individens självbestämmande och i ett interkulturellt och jämställdhetsperspektiv (*Oral hälsa - kliniska studier I*), förklara begreppen våld i nära relationer och mäns våld mot kvinnor samt olika former av våld (*Oral hälsa - teori och kliniska studier*), ange tecken och symtom på skador orsakade av våld som kan förekomma inom huvud- och halsområdet (*Oral hälsa - teori och kliniska studier*).

I utbildningens innehåll tas jämställdhet upp i föreläsningar, fallbeskrivningar och vid seminarier. I kursen Oral hälsa ungdomar och unga vuxna föreläser lärare från Genusvetenskap om jämställdhet och genus.

Kurslitteratur väljs utifrån kursens innehåll och hänsyn tas till jämställdhetsperspektivet när det gäller val av kvinnliga och manliga författare när så är möjligt.

Ambition finns att utveckla arbetet med jämställd rekrytering gällande studenter och medarbetare. Socialstyrelsens rapport (2019) "Statistik om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal 2017 samt arbetsmarknadsstatus 2016" visar att andelen män i yrket var tre procent 2016 och ökade till fyra procent under 2017. I den tidigare utbildningen vid Karlstads universitet har kvinnor varit kraftigt överrepresenterat och yrket är kvinnodominerat. Antagna studenter höstterminen 2013 utgjordes av tre män (6%) och fyrtiofyra kvinnor (94%). Höstterminen 2014 var andelen fyra män (7%) och femtioen kvinnor (93%). Av programkullen 2013 fanns ingen man antagen till termin tre i utbildningen, och av programkull 2014 hade en man genomgått hela utbildningen 2017. Under åren 2007 till 2014 har tjugoen män antagits till utbildningen varav tre män genomgått hela utbildningen, och merparten lämnade utbildningen i samband med termin tre. Förbättrad kvarvaro och examensfrekvens för manliga studenter skulle innebära ett litet, men dock steg mot en mer balanserad studentsammansättning. Utvecklingsarbete här behöver inkludera en noggrannare belysning av orsaker till att manliga studenter har en högre tendens än kvinnliga att avbryta utbildningen.

Vid Karlstads universitet och tandhygienistutbildningen används aidentifierade tentamen och i samband med kliniska studier vid utbildningskliniken AFK används könsneutrala omklädningsrum.

Bedömningsområde: Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är användbar och förbereder studenter för ett föränderligt arbetsliv. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Samverkan med det omgivande samhället sker på olika nivåer. Karlstads universitet och Region Värmland samarbetar genom Akademin för smart specialisering för förnyelse av värmländskt näringsliv, offentlig sektor och forskningen vid Karlstads universitet.

Karlstads universitet och Region Värmland har ett samverkansavtal om klinisk forskning (bilaga 11). Fakulteten HNT och Institutionen för hälsovetenskaper har ett nära samarbete med Region Värmland när det gäller utbildning, klinisk forskning och vårdutveckling. Utvecklingen av AFK och intentionsavtalet kommer att bidra till god utbildning och goda möjligheter till forskning och kvalitetsutveckling inom ämnet Oral hälsa (bilaga 2).

Tandhygienistprogrammet har tidigare samverkat med tandvårdens verksamhet nationellt, regionalt och lokalt. För att säkerställa den planerade utbildningens användbarhet för ett framtida arbetsliv kommer en nära dialog med utbildningens avnämare att utvecklas. Detta kommer att ske genom att avnämarnarepresentanter främst från Folktandvården region Värmland och representant från privattandvården Värmland utgör en referensgrupp till tandhygienistutbildningen och representant ingår i programrådet. Nära dialog kommer även att ske med avnämarna och handledarna i de övriga åtta landstingsregionerna som Karlstads universitet har tecknat VFU-avtal med. Handledarträffar inför verksamhetsförlagda kurser finns dels inbyggt i handledningsmodellen, beskriven tidigare, och dels i nätverksträffar och kontinuerliga uppföljningsmöten.

Avtal avseende VFU, som tidigare beskrivits, finns. Tandhygienistprogrammet kan även upprätta tidsbegränsade avtal med andra regioner eller privattandvården i Sverige. Genom VFU etablerar student och avnämare kontakt inför framtida arbetsliv och VFU bidrar med kvalitetsveckling av utbildningen.

Tandhygienistprogrammet har även kontakter med Sveriges tandhygienistförening, privata vårdgivare och dentala produktföretag. Lärare från utbildningen har deltagit i Tandhygienistdagarna och Riksstämman Swedental med posterpresentationer och presentationer i det vetenskapliga programmet. I anslutning till Riksstämman har Karlstads universitets tandhygienistprogram anordnat handledarträffar för utbildningens handledare inom VFU nationellt. Studenter har möjlighet att delta till en reducerad kostnad för att ta del av det vetenskapliga programmet och träffa dentalleverantörer i ett professionellt sammanhang.

Representanter för Tandhygienistprogrammet deltar i Forum för odontologisk grundutbildning (FOG-möten) där samtliga tandläkar- och tandhygienistutbildningar diskuterar utbildningsfrågor.

I samband med uppsökande verksamhet och munhälsobedömningar för vårdboenden och boenden inom Lagen om särskilt stöd (LSS) kommer studenterna i kontakt med personal från

kommuner. Vid studier inriktat mot hälsofrämjande arbete kan studenterna komma i kontakt med personal inom olika offentliga arenor, till exempel skola och pensionärsföreningar.

Varje år arrangerar Karlstads universitet ett antal arbetsmarknadsdagar, varav Hotspot är den största, där kommuner och landstingsregioner med flera är representerade.

Fakulteten genomför alumnundersökningar vart tredje år som en del av den kontinuerliga uppföljningen av utbildningarna. Den senaste för tandhygieniststudenter genomfördes 2015 och gällde studenter som tagit examen mellan 2011 – 2013. Undersökningen visar att ingen av de svarande (54) var arbetslös, 94% procent hade en tillsvidareanställning, 2% visstidsanställning och 2% läste vidare. Flertalet av studenterna uttryckte att de var nöjda med sin utbildning, väl förberedda för yrket och nöjda med det jobb de fått, även om flertalet studenter hade önskat mer klinisk praktik inom vissa områden. Vissa kritiska röster framfördes kring pedagogiskt upplägg och feedback i teori och praktik samt långa väntetider för klinisk handledning vid patientarbete vid utbildningskliniken. Synpunkterna har varit värdefulla och har beaktats vid den planerade utbildningen.

Bedömningsområde: Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Studenternas medverkan och aktiva roll är en väsentlig del av det ständiga förbättringsarbetet. Studenters synpunkter i automatiserade enkäter för kurs- och programvärderingar följs upp med kurs- och programanalyser. Hänsyn tas även till studenters synpunkter som framförs muntligt under kursens och programmets gång. Kurs- och programanalyser dokumenteras och publiceras på www.kau.se. Beroende på föreslagna förbättringsåtgärder genomförs dessa förbättringar av kursledare alternativt efter beslut av prefekt. Vid kursstart går kursansvarig igenom föregående års kursutvärdering och de förändringar som skett i kursen sedan förra kurstillfället, samt uppmärksammar vikten av att studenter besvarar kursutvärderingen vid kursens slut. Svagheter är att svarsfrekvensen på enkäterna är låg vilket endast till del kan kompenseras av inhämtande av synpunkter under kursens gång. Dialog med studenter sker i fakultetens utbildningsutskott om åtgärder som leder till en ökad svarsfrekvens.

Kurs- och programanalyser behandlas därefter, i olika omfattning som tidigare beskrivits, i utbildningsråd, programråd och utbildningsutskott där studenter finns representerade. I programrådet för tandhygienistutbildningen där studenter från utbildningen ingår diskuteras programanalyser och förbättringsförslag.

Under campusförlagda kliniska studierna finns möjlighet till nära dialog mellan student, lärare och handledare. Under distansstudierna finns en kontinuerlig dialog mellan student och lärare och övriga studiekamrater via lärplattformen Canvas.

Under utvecklingsarbetet med nytt tandhygienistprogram har representant från studentkåren och en alumn aktivt deltagit i arbetet med ny utbildningsplan, innehåll, lärandemål och examinationsformer i samtliga kursplaner, samt framtagandet av målmatrix för att säkerställa att samtliga lärandemål examineras. Vid programstart, från höstterminen 2020, kommer studentrepresentanter utses att delta i utbildningsråd samt att studentrepresentant deltar i tandhygienistprogrammets programråd vid Fakulteten HNT.

REKTOR

Universitetskanslersämbetet
Box 7703
103 95 Stockholm

2020-02-17

Dnr C 2019/240

Komplettering av ansökan om tillstånd att utfärda tandhygienistexamen (reg.nr 42-00182-19)

Enligt beslut per den 17 december 2019 (reg.nr 42-00182-19) har Karlstads universitet (Kau) givits möjlighet att inom sex månader (senast 17 juni 2020), inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits för att åtgärda bristerna, det vill säga ej tillfredsställande, inom bedömningsgrunderna styrdokument och säkring av examensmålen. De identifierade bristerna utgörs enligt de sakkunnigas yttrande av att det finns brister avseende bedömningsområdet utformning, genomförande och resultat.

Åtgärder:

Bedömningsområde; Utformning, genomförande och resultat – Styrdokument

Lärosätet har reviderat utbildningsplanen, samtliga kursplaner och målmatrix i syfte att uppfylla en tydligare länkning till examensmålen i högskoleförordningen (Bilagor 1-4). I utbildningsplanen beskrivs nu pedagogisk struktur, genomförande och progressionen mot examensmålen för tandhygienistexamen (bilaga 1). Programöversikten (bilaga 2) illustrerar studiegången och kursernas ordningsföljd. Målmatrixen har reviderats där tidigare I, U och A har bytts ut mot att enbart illustrera examination (X) samt progressionssteg (1, 2 och 3). Bilaga 3 (målmatrix) visar hur programmets kurser tillsammans bidrar till att examensmålen uppfylls. Progression under programmets hela studiegång visas här genom beteckningarna (1), (2) och (3). Bearbetningen av kursplanerna innefattar förtydliganden av formulering och struktur av lärandemålen, både avseende tillhörighet till kunskapsform samt progression (bilagor 4:1, 4:2, 4:3). Därefter har följande kvalitetssäkringsprocess skett i enlighet med Kau styrdokument:

- a) Fakultetsnämnden har granskat utbildningsplan med tillhörande målmatrix och fattat beslut om fastställande av utbildningsplanen 20-01-31.
- b) Kursplaner för år 1 har behandlats av Utbildningsutskottet 20-02-12 som lämnat synpunkter inför fastställande av kursplan och litteraturlista. Kursplaner för år 2 och 3 inklusive litteraturlistor är preliminära.

Bedömningsområde; Utformning, genomförande och resultat – Säkring av examensmål

Se här åtgärder enligt ovan. I syfte att ytterligare säkra examensmålen avseende kunskapsformer och examinationer i kurser har lärosätet utformat kursmatriser som relaterar lärandemål till lärandeaktiviteter och examinationsformer för kurserna i år 1 (bilaga 5). Samtlig kurslitteratur är uppdaterad för att belysa innehåll och lärandemålen. Kursplaner och litteraturlistor för år 2 och 3 är preliminära och kommer att behandlas inför fastställande i Utbildningsutskottet.

Vi önskar en bekräftelse på att ni mottagit denna komplettering och de bifogade bilagorna.

I detta ärende har Johan Sterte beslutat och Kjell Magnusson varit föredragande. Thomas Blom, prorektor, Margareta Friman, prorektor, Anne-Christine Larsson Ljung, universitetsdirektör, och Sebastian Hardin, studentkårens ordförande, har varit med om den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

Med vänliga hälsningar

Johan Sterte

Kjell Magnusson

Bilagor:

- 1) Utbildningsplan
- 2) Programöversikt samtliga tre år
- 3) Programmets målmatris i förhållande till nationella lärandemål för yrkesexamen
- 4) Kursplaner år 1 (4:1, fastställda av Kau), 2 (4:2, preliminära) och 3 (4:3, preliminära)
- 5) Kursmatriser lärandemål i förhållande till lärande och undervisningsmoment samt examinationsformer för år 1